

Lodownia pokojowa

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
przełom XIX/XX w.

Miejsce powstania:
Wiedeń, Austria

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 1080 mm, sze.: 630 mm, dł.: 520 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 71/IX/1

SŁOWA KLUCZOWE

lodówka, higiena

OPIS

Lodownia pokojowa to rodzaj szafki meblowej chłodzonej lodem. Jest poprzedniczką, obecnie używanych, lodówek elektrycznych. W urządzeniu został zamontowany prosty mechanizm chłodzenia w postaci systemu odwadniającego. W górnej części urządzenia, w zamontowanym tam na stałe, specjalnie izolowanym pojemniku, umieszczano bryłę lodu. Pojemnik w miejscu dna ma zamontowaną kratkę, a wokół niego umieszczono wytłoczoną rynienkę, do której sptywała woda z topniejącego lodu. Wzdłuż lewej krawędzi znajdują się otwory, przez które woda przedostaje się do umieszczonego w dolnej części lodówki pojemnika, a stamtąd przez otwór lub kran wylewana jest na zewnątrz. Temperatura w lodówce wahała się zazwyczaj od 8 do 11°C. Lodówka wykonana jest z drewna i wyłożona w środku blachą cynkową. Przestrzeń między drewnem a blachą wykładano trocinami lub słomą. Wszystko to pozwalało na utrzymanie niskiej temperatury we wnętrzu urządzenia. Przez wieki poszukiwano różnych metod przechowywania żywności, co przyczyniło się do powstania pierwszych lodówek na lód. Konstrukcje tego typu pojawiły się prawdopodobnie już w XVIII wieku. Pod koniec XIX wieku najbardziej rozpowszechnione były w Niemczech i Austrii. Wiedeń jest uważany za kolebkę pierwszych urządzeń chłodniczych. Prezentowany obiekt wyprodukowany został na przełomie XIX i XX wieku w wiedeńskiej fabryce Hugo Hochnera Kühlanlagen u. Eiskästen – Fabrik, producenta lodówek i systemów chłodniczych dla stoczni. W Polsce pierwsze lodownie pokojowe pojawiły się w drugiej połowie XIX wieku. Były dość drogie, bo ich obudowa była wykonana z drewna, a wyglądem przypominały mebel. W okresie międzywojennym ich wartość porównywalna była z ceną samochodu. Także korzystanie z urządzenia było dość kosztowne, bo wymagało stałego dostępu do lodu. W ciągu doby potrzeba było od ośmiu do piętnastu kilogramów lodu. Zimą wycinano go z rzek lub jezior, a następnie gromadzono na miesiące letnie w specjalnie do tego przygotowanych budynkach zwanych lodowniami. Lodówki na lód używane były w Europie do lat 50. XX wieku, a w Polsce nawet do lat 70. XX wieku. Powodem był brak dostępu do prądu. Bibliografia: Handbuch des allerhöchsten Hofes und des Hofstaates seiner K. und K. apostolischen Majestät (Podręcznik Sądu Najwyższego i Sądu Jego K. i K. Majestatu Apostolskiego), 1911, str. 443, https://books.google.pl/books?id=4bbEl2kB68AC&pg=PR1&hl=pl&source=gbs_selected_pages&cad=2#v=onepage&q&f=false, dostęp 31.05.2021. G. Miliszkiewicz, Problematyka wyposażenia dworów ziemiańskich na tle obrazu produkcji artykułów gospodarstwa domowego w II Rzeczypospolitej, Lublin 2012, str. 108-110, dostępny w Bibliotece Multimedialnej Teatrnn.pl, <https://biblioteka.teatrnn.pl/dlibra/publication/93845/edition/88493/content>, dostęp 29.05.2021.